

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
LIETUVOS KONSTITUCIONALIZMO ISTORIJA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Vaidotas A. Vaičaitis Kitas (-i):	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Viešosios teisės katedra Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius; 405 kab.; tel. (8 5) 2366175, el. paštas: vtkatedra@tf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis (individualių studijų)

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	3 (rudens) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	32	101

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Siekama, kad studentai įgytų sistemingų žinių apie Lietuvos konstitucionalizmo tradiciją, kaip Vakarų teisinės tradicijos institutą ir galėtų šias žinias pritaikyti analizuojant pagrindinius Lietuvos konstitucinius teisės šaltinius. Ugdomas studentų kritinis mąstymas ir gebėjimas aiškinti bendrąsias Lietuvos ir lyginamosios konstitucinės teisės kategorijas, apie konstitucinės teisės idėjas, vertybes, principus jų elementus ir tarpusavio sąsajas, siekiama, kad studentai išsiugdytų <i>konstitutio-centrinį</i> mąstymą apie nacionalinę teisinę sistemą ir konstitucinius principus ir galėtų jį taikyti visose teisės šakose bei institutuose; taip pat taikant istorinį ir komparatyvistinį dalyko metodus ugdomas gebėjimas suvokti Lietuvos Konstitucinio Teismo jurisprudenciją, identifikuoti ir analizuoti pagrindines konstitucinės teisės problemas ir suvokti jų esmę.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentas: - įgis sistemingų žinių apie konstitucionalizmą Vakarų teisės tradicijoje, jo pagrindines idėjas ir teisinės vertybes bei jų tarpusavio sąveiką;	Paskaitos (probleminis dėstymas, klausimai-atsakymai, diskusija, pristatymas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros ir kitų šaltinių analizė, rašto darbo rengimas).	Rašto darbas ir kaupiamasis vertinimas (pristatymas, aktyvus dalyvavimas diskusijoje).
- suvoks svarbiausius Lietuvos konstitucinius šaltinius ir gebės įvardinti jų bendrus bruožus;	Paskaitos (probleminis dėstymas, klausimai-atsakymai, diskusija, pristatymas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros ir kitų šaltinių analizė, rašto darbo rengimas).	Rašto darbas ir kaupiamasis vertinimas (pristatymas, aktyvus dalyvavimas diskusijoje).
- gebės taikyti istorinį bei komparatyvistinį metodą, analizuojant Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatas;	Paskaitos (probleminis dėstymas, klausimai-atsakymai, diskusija, pristatymas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros ir kitų šaltinių analizė, rašto darbo rengimas).	Rašto darbas ir kaupiamasis vertinimas (pristatymas, aktyvus dalyvavimas diskusijoje).
- gebės suvokti pamatinių Lietuvos konstitucinių vertybių prigimtį ir sampratą iš istorinės perspektyvos;	Paskaitos (probleminis dėstymas, klausimai-atsakymai, diskusija, pristatymas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros ir kitų šaltinių analizė, rašto darbo rengimas).	Rašto darbas ir kaupiamasis vertinimas (pristatymas, aktyvus dalyvavimas diskusijoje).
- gebės identifikuoti ir analizuoti pagrindines istorinio konstitucionalizmo problemas ir suvokti jų esmę;	Paskaitos (probleminis dėstymas, klausimai-atsakymai, diskusija, pristatymas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros ir kitų šaltinių analizė, rašto darbo rengimas).	Rašto darbas ir kaupiamasis vertinimas (pristatymas, aktyvus dalyvavimas diskusijoje).

	analizė, rašto darbo rengimas).	
- gebės suvokti ir aiškinti istorinių konstitucinės teisės normų prasmę ir teisingai jas taikyti teisiniams sprendimams pagrįsti;	Paskaitos (probleminis dėstymas, klausimai-atsakymai, diskusija, pristatymas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros ir kitų šaltinių analizė, rašto darbo rengimas).	Rašto darbas ir kaupiamasis vertinimas (pristatymas, aktyvus dalyvavimas diskusijoje).
- gebės pristatyti savo argumentus, pagrįsti išvadas, išsiugdys diskusijų teisiniais klausimais kultūrą.	Paskaitos (probleminis dėstymas, klausimai-atsakymai, diskusija, pristatymas), savarankiškas darbas (mokslinės literatūros ir kitų šaltinių analizė, rašto darbo rengimas).	Rašto darbas ir kaupiamasis vertinimas (pristatymas, aktyvus dalyvavimas diskusijoje).

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Konstitucionalizmo samprata Vakarų teisės tradicijoje	2						2	6	Mokslinės literatūros įsisavinimas, šaltinių analizė, pristatymo ir rašto darbo rengimas
2. Pagrindinės konstitucionalizmo vertybės: teisinė valstybė, demokratija ir žmogaus teisės	2		1				3	12	Mokslinės literatūros įsisavinimas, šaltinių analizė, pristatymo ir rašto darbo rengimas
3. Teisinė valstybė kaip konstitucionalizmo vertybė	2		1				3	12	Mokslinės literatūros įsisavinimas, šaltinių analizė, pristatymo ir rašto darbo rengimas
4. Demokratija kaip konstitucionalizmo vertybė	2		1				3	12	Mokslinės literatūros įsisavinimas, šaltinių analizė, pristatymo ir rašto darbo rengimas
5. Žmogaus teisės kaip konstitucionalizmo vertybė	2		1				3	8	Mokslinės literatūros įsisavinimas, šaltinių analizė, pristatymo ir rašto darbo rengimas
6. Lietuvos Statutai kaip Lietuvos konstituciniai šaltiniai	2		1				3	8	Mokslinės literatūros įsisavinimas, šaltinių analizė, pristatymo ir rašto darbo rengimas
7. 1791 m. konstitucija Lietuvos konstitucionalizmo kontekste	2		1				3	8	Mokslinės literatūros įsisavinimas, šaltinių analizė, pristatymo ir rašto darbo rengimas
8. Pirmosios Lietuvos Respublikos konstitucijos Lietuvos konstitucionalizmo kontekste	2						2	7	Mokslinės literatūros įsisavinimas, šaltinių analizė, pristatymo ir rašto darbo rengimas
9. 1920 m. Laikinoji konstitucija Lietuvos konstitucionalizmo kontekste	2						2	7	Mokslinės literatūros įsisavinimas, šaltinių analizė, pristatymo ir rašto darbo rengimas
10. 1922 m. Konstitucija Lietuvos konstitucionalizmo kontekste	2						2	7	Mokslinės literatūros įsisavinimas, šaltinių analizė, pristatymo ir rašto darbo rengimas
11. Nepriklausomybės aktai kaip konstituciniai šaltiniai	2		1				3	7	Mokslinės literatūros įsisavinimas, šaltinių analizė, pristatymo ir rašto darbo rengimas

12. 1949 m. vasario 16 d. LLKS Tarybos deklaracija Lietuvos konstitucionalizmo kontekste. Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios aktai ir jų tarpusavio hermeneutika	2	1				3	7	Mokslinės literatūros įsisavinimas, šaltinių analizė, pristatymo ir rašto darbo rengimas
Iš viso	24	8				32	101	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Pasirinktos temos pristatymas	10	Semestro metu	Vertinama iki 1 balo. Semestro metu kiekvienas studentas turi padaryti bent vienos dalyko temos iki 20 min. trukmės viešą pristatymą auditorijoje. Pristatyme vertinama: - pristatymo turinys; - pristatymo forma (įtaigumas, koncentruotas kalbėjimas, sklandumas, gebėjimas argumentuotai atsakyti į užduotus klausimus).
Aktyvumas seminaruose	10	Semestro metu	Vertinama iki 1 balo. 1 balas už aktyvumą seminarų metu gali būti skiriamas už rezultatyvų dalyvavimą grupės diskusijose žodžiu: turiningų klausimų ir/ar pastabų teikimas kitiems seminarų dalyviams, jų nuomonės, išvadų, pasiūlymų ir kt. etiškas komentavimas, temos problematikos identifikavimas ir jos suformulavimas, atsakymų į klausimus tikslumas, aiškumas, pagrindimas teisės normomis, mokslinė literatūra ir teismų praktika. Vertinant dalyvavimą grupės diskusijose, atsižvelgiama ir į tai, ar buvo pasiruošta kiekvienam seminarui, ar buvo studijuojama seminarų dėstytojų nurodyta (ir papildoma) medžiaga, ar seminarų dalyvis buvo pats (o ne vien tik dėstytojui kviečiant) iniciatyvus (formalus dalyvavimas seminaruose, t. y. pasyvumas, tylėjimas ar dėstymas tiesiogiai neatsakant į dėstytojo klausimus seminario tema, skaitymas vadovėlio, konspekto ir pan. gali būti įvertinamas 0 balo). Dalyvavimas seminaruose yra privalomas. Už visus be svarbios pateisinamos ir pagrindžiamos priežasties (liga, artimojo mirtis ir pan.) praleistus seminarus turi būti atsiskaitoma dėstytojo konsultavimo metu. Turint įsiskolinimą už seminarą (-us) (nedalyvauta ir neatsiskaityta arba nedalyvauta ir atsiskaitymas neigiamas), neleidžiama laikyti egzamino.
Rašto darbas	80	Semestro gale	Vertinama iki 8 balų. Studentai turi parengti 8 psl. rašto darbą viena iš dalyko temų, į jo turinį integruojant ir pirmąsias keturias teorines kurso temas. Rašto darbe vertinama: - iki 6 balų už rašto darbų turinį (analizės išsamumas, nuoseklumas, pakankami šaltiniai, pagrįsti apibendrinimai ir pasiūlymai); - iki 2 balų už rašto darbo formą (aiški ir logiška struktūra, mokslinis stilius, tinkamas citavimas, laikomasi Teisės fakultete galiojančių rašto darbų rengimo reikalavimų). Rašto darbo (projekto) rengimas negalimas prieš tai neatsiskaičius už praleistus seminarus. Galutinis dalyko įvertinimas gaunamas už rašto darbą gautą balą sudedant su kaupiamaisiais balais, gautais už pristatymą bei aktyvumą seminarų metu. Jei galutinis dalyko įvertinimas nesiekia 5 balų (ar yra žemesnis), gali vykti perlaikymas.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
VAIČAITIS, V. (red.)	2016	Lietuvos konstitucionalizmo istorija. Istorinė Lietuvos Konstitucija		Vilnius: Vilniaus Universiteto leidykla
MAKSIMAITIS, M.	2002	Lietuvos teisės istorija		Vilnius: Justitia
MACHOVENKO, J.	2024	Teisės istorija. Vadovėlis		Vilniaus Universiteto leidykla
MAKSIMAITIS, M.	2005	Lietuvos valstybės konstitucijų istorija		Vilnius: Justitia
BERMAN, H. J.	1999	Teisė ir revoliucija: Vakarų teisės tradicijos formavimasis.		Vilnius: Pradai
Papildoma literatūra				
	2023	Trečiasis Lietuvos Statutas		Vilnius: Alma Littera
HATTENHAUER, H.	2015	Europos teisės istorija	II tomas	Vilnius: VĮ Registrų centras

MACHOVENKO, J.	2021	Kintamoji ir nekintamoji 1791 m. gegužės 3 d. Konstitucijos dalys	Teisė. T. 120	
VAIČAITIS, V.	2016	1990 m. kovo 11-osio aktas “Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo” konstitucinės teisės kontekste. Iš <i>Konstitucionalizmo idėja, bendroji Europos teisė ir Lietuvos konstitucinė tradicija</i> .		Vilnius: Vilniaus Universiteto leidykla https://www.tf.vu.lt/wp-content/uploads/2016/12/V.-A.-Vai%20c4%8daitis.-Konstitucionalizmo-id%20c4%97ja-bendroji-Europos-teis%20c4%97-ir-Lietuvos-konstitucin%20c4%97-tradicija.pdf
VAIČAITIS, V., PAUŽAITĖ- KULVINSKIENĖ, J.	2015	1918 m. vasario 16-osio akto konstitucinė samprata. <i>Teisė</i> .	T. 94	Vilnius, Vilniaus Universiteto leidykla https://www.zurnalai.vu.lt/teise/article/view/7356/5354
VAIČAITIS, V.	2014	Lietuvos Statutų priėmimo priežastys, jų santykis su Liublino Unija ir LDK parlamentarizmo bruožai. <i>Teisė</i> .	T. 93	Vilnius, Vilniaus Universiteto leidykla https://www.tf.vu.lt/wp-content/uploads/2016/12/V.-Vai%20c4%8daitis.-Lietuvos-Statut%20c5%b3-pri%20c4%97mimo-prie%20c5%b3-santykis-su-Liublino-unija-ir-LDK-parlamentarizmo-bruo%20c5%b3.pdf
VAIČAITIS, V.	2013	Lietuvos Statutai kaip Lietuvos konstitucionalizmo šaltinis. <i>Teisė</i> .	T. 89	Vilnius, Vilniaus Universiteto leidykla https://www.zurnalai.vu.lt/teise/article/view/1918/1156
VAIČAITIS, V.	2013	1791 m. gegužės 3-iosios konstitucija ir Lietuvos konstitucingumo tradicija. Iš <i>Parlamento studijos: mokslo darbai</i> .	Nr. 14	Vilnius: Valstybės žinios https://journals.lnb.lt/ps-archyvas/Nr14/14_teise_1.htm
VAIČAITIS, V.	2012	1949 m. vasario 16-osios Lietuvos Laisvės Kovų Sąjūdžio Deklaracija ir jos reikšmė Lietuvos Respublikos teisinei sistemai. Iš <i>Nepriklausomos Lietuvos teisė: praeitis, dabartis ir ateitis (rec. moksl. str. rinkinys)</i> .		Vilnius: Vilniaus Universiteto Teisės fakulteto Aliumni draugija https://www.tf.vu.lt/wp-content/uploads/2016/12/V.-Vaicaitis.-1949-m.-vasario-16-osios-Lietuvos-Laisv%20c4%97s-S%20c4%85j%20c5%abd%20c5%beio-Tarybos-Deklaracija-ir-jos-reik%20c5%a1m%20c4%97-Lietuvos-Respublikos-teisinei-sistemai..pdf